

Maria Tiemroth og Søren Lindskrog

SÆTNINGSLED OG ORDSTILLING

I fagene dansk og dansk som andetsprog

RETTEVEJLEDNING

Alfabeta

EGMONT

Forkortelser, der bliver anvendt i rettevejledningen:

HS: Hovedsætning

LS: Ledsætning

S: **Subjekt (Grundled)**

V: **Verbal (Udsagnsled)**

UK: Underordnende konjunktion (Bindeord)

SK: Sideordnende/samordnende konjunktion (Bindeord)

A: **Adverbial (Biled)**

DO: **Direkte objekt (Genstandsled)**

SP: **Subjektsprædikat (Omsagnsled til grundled)**

IO: **Indirekte objekt (Hensynsled)**

OP: **Objektsprædikat (Omsagnsled til genstandsled)**

ØVELSE 1 • FACIT

Hoved- og ledsætninger

- ▶ Find hovedsætninger og ledsætninger i følgende tekst.
- ▶ Skriv HS ved hovedsætningerne og LS ved ledsætningerne.

HS

LS

1. Martin og Louise havde kendt hinanden i et år, inden de blev kærester.

LS

HS

2. Da de blev kærester, ville de gerne flytte sammen.

HS

LS

LS

3. Men de kunne ikke finde en lejlighed, fordi mange unge søgte efter et sted at bo, der ikke var for dyrt.

HS

HS

4. Tusindvis af studerende kom fra hele landet til København, for de skulle begynde på et nyt studie.

HS

LS

5. Louise sagde roligt til Martin, at de helt sikkert ville finde et godt sted.

LS

LS

HS

LS

6. Hvis de ikke fandt noget, inden sommeren var omme, mente Martin, at det ville blive meget svært.

HS

LS

LS

7. De spurgte alle, om de kendte nogen, der kunne anbefale en bolig.

HS

LS

LS

8. Til sidst måtte de flytte ind i en fremlejlighed, hvor de boede midlertidigt, indtil noget viste sig.

HS

LS

9. De ledte i et år, før de endelig fandt den helt rigtige lejlighed.

HS

LS

10. Men de syntes, at den havde været værd at vente på.

ØVELSE 2 • FACIT

Konjunktioner og andre bindeord

► Indsæt de rigtige konjunktioner eller andre sætningsbindeord på linjerne.

Eksempel Ved du, *hvorfor* hun er forsinket?

men eller der om indtil når da medmindre hvorfor

1. Hun købte den lækre kjole, __da__ hun boede i Berlin.
2. Bliv her, __indtil__ jeg kommer tilbage.
3. Jeg skal nok ringe til dig, __når__ jeg får fri.
4. Han vidste ikke, __om__ han kunne nå det til tiden.
5. De havde nogle venner, __der__ kunne hjælpe med flytningen.
6. Jeg kommer ikke til festen, __medmindre__ jeg bliver rask.
7. Hun ville have den nye kjole på, __men__ hun kunne ikke finde den.
8. Skal du med i aften, __eller__ har du en aftale?

ØVELSE 3 • KOMMENTARER OG EKSEMPLER

Konjunktioner

► Skriv tre sætninger med konjunktioner, som du ikke bruger så ofte.

HS/Helsætning HS/helsætning
1. Jeg tager ikke på ferie, for jeg har ikke råd.
S V A SK S V A

Konjunktionen 'for' er en samordnende konjunktion. 'For' indleder en helsætning. 'For' betyder det samme som den underordnende konjunktion 'fordi'. Men der er en forskel på ordstillingen:

HS LS
2. Jeg tager ikke på ferie, fordi jeg ikke har råd.
S V A UK S A V

3. Konjunktionen og adverbiet 'så': 'Så' kan være en samordnende konjunktion:

Fx Jeg var syg, så jeg kom ikke på arbejde.
S V SK S V A

'Så' kan faktisk også være en underordnende konjunktion og indlede en ledsætning:

Fx Jeg var så syg, så jeg ikke kom på arbejde.
S V UK S A V

Du skal komme til undervisningen, så du ikke får fravær.
S V UK S A V

eller 'så' kan være adverbial med efterfølgende inversion, hvis det placeres i forfeltet:

Fx Jeg var syg, og så kom jeg ikke på arbejde.
S V SK A V S A

SÆTNINGSLED • FACIT

Forforståelse – De basale sætningsled: Ordklasser og led

	Louise	spiser	kage.
LED	Subjekt	Verbal	Direkte objekt
ORDKLASSE	Substantiv	Verbum	Substantiv

	Louise	og	Martin	havde	spist	kage	om	eftermiddagen.
LED	Subjekt			Verbal		Direkte objekt	Adverbial	
ORDKLASSE	Substantiv	Sideordnende konjunktion	Substantiv	Verbum	Verbum	Substantiv	Præposition	Substantiv

ØVELSE 4 • FACIT

Verbalet

► Find verbalerne og skriv V nedenunder.

HS LS
1. Martin og Louise havde kendt hinanden i et år, inden de blev kærestere.
S V S V

LS HS
2. Da de blev kærestere, ville de gerne flytte sammen.
UK S V V- S -V

HS LS
3. Men de kunne ikke finde en lejlighed, fordi mange unge søgte efter et sted at bo,
SK S V- -V UK S V

LS
der ikke var for dyrt.
S V

HS/helsætning HS/helsætning
4. Tusindvis af studerende kom fra hele landet til København, for de skulle begynde på et nyt studie.
S V SK S V

HS LS
5. Louise sagde roligt til Martin, at de helt sikkert ville finde et godt sted.
S V UK S V

LS LS HS LS
6. Hvis de ikke fandt noget, inden sommeren var omme, mente Martin, at det ville blive meget svært.
UK S V UK S V V S UK S V

HS LS LS
7. De spurgte alle, om de kendte nogen, der kunne anbefale en bolig.
S V UK S V S V

HS LS LS
8. Til sidst måtte de flytte ind i en fremlejelejlighed, hvor de boede midlertidigt, indtil noget viste sig.
V- S -V UK S V UK S V

HS LS
9. De ledte i et år, før de endelig fandt den helt rigtige lejlighed.
S V UK S V

HS LS
10. Men de syntes, at den havde været værd at vente på.
SK S V UK S V

ØVELSE 5 • FACIT OG KOMMENTARER

Verbalet

- ▶ Find verbalerne. Skriv V under dem.
- ▶ Ret fejl i de verbaler, som ikke er grammatisk korrekte. Der er flere svarmuligheder.

1. Martin siger, han vil går i biografen i morgen.

vil gå (modalverbum+infinitiv) Modalverberne er kunne, måtte, skulle, ville, burde, turde. De efterfølges som regel af infinitiv.

2. Men Louise har aftalte et møde med en veninde.

har aftalt (før nutid) eller aftalte (datid)

3. De skal snart besøgt deres fælles venner.

skal besøge (modalverbum+infinitiv) Modalverberne er kunne, måtte, skulle, ville, burde, turde. De efterfølges som regel af infinitiv.

4. Martin vil inden næste uge laver en aftale.

vil lave (modalverbum+infinitiv). Modalverberne er kunne, måtte, skulle, ville, burde, turde. De efterfølges som regel af infinitiv.

5. De tage på ferie med deres venner om en måned.

tager En sætning skal have et verbal med ét finit verbum. 'Tage' er et infinit verbum.
vil tage Man kan også bruge modalverbum 'vil' + infinitiv til at udtrykke fremtid.

6. Hun vidste ikke, om de skulle rejst med tog eller køre i bil.

skulle rejse eller (skulle) køre (Modalverbum + infinitiv). Der er 2 ting, hun ikke vidste, om de skulle:
'rejse' eller køre. Disse to hovedverber deler samme hjælpeverbum, nemlig 'skulle'.

7. De burde også besøge hans moster og ringer til hendes mor.

burde ringe (Modalverbum + infinitiv). Der er 2 ting, de burde: 'besøge' og 'ringe'. Disse to hovedverber deler samme hjælpeverbum, nemlig 'burde'.

8. Han skrevet og ringet til hende.

har skrevet og ringet eller havde skrevet og ringet. Der skal et hjælpeverbum ind i sætningen.
Den korte tillægsform (skrevet/ringet) er et infinit verbum. En sætning skal have et finit verbum.
skrev og ringede Datid er også en mulighed, hvis det passer til konteksten.

ØVELSE 7 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

S + V

- ▶ I de næste sætninger mangler der nogle led. Gør sætningerne færdige.
- ▶ Sørg for, at alle sætninger har et subjekt og et verbal.

Eksempel deres nye lejlighed

Martin og Louise indretter deres nye lejlighed.

S V

eller: Deres nye lejlighed har tre værelser.

S V

1. købte et tæppe til stuen

De købte et tæppe til stuen.

S V

2. i det lille værelse

De sover i det lille værelse. eller I det lille værelse har de kontor.

S V V S

3. det store, dejlige køkken

De er glade for det store, dejlige køkken.

S V

Eller Det store dejlige køkken har plads til meget køkkengrej.

S V

4. tilfreds med indretningen

Louise er tilfreds med indretningen.

S V

5. nye møbler

De ville ikke købe nye møbler.

S V- -V

6. lejligheden på 4. sal

Lejligheden på 4. sal har en fantastisk udsigt.

S V

7. holde en fest for deres venner

De ville holde en fest for deres venner.

S V

ØVELSE 8 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

V+S

► Lav spørgsmål med følgende verbaler:

1. er Er **han** hjemme nu?
V S
2. har købt Har **I** købt en ny computer?
V- S -V
3. vil lave Vil **du** lave mad i aften?
V- S -V
4. er gået Er **hun** gået hjem nu?
V- S -V
5. kan komme Kan **du** komme i morgen?
V- S -V

ØVELSE 9 • FACIT

LS+HS

► Byt om på hoved- og ledsætning.

Eksempel Vi rejser til London, når vi får ferie.
Når vi får ferie, **rejser vi** til London.
 V **S**

1. I kan tage med, hvis I har lyst.
Hvis I har lyst, **kan I tage med**.
 V- S -V
2. Vi så fodbold på Wembley Stadion, da vi var i London for tre år siden.
Da vi var i London for tre år siden, **så vi** fodbold på Wembley Stadion.
 V S
3. Vejret var heldigvis godt hele tiden, dengang vi var af sted.
Dengang vi var af sted, **var vejret** heldigvis godt hele tiden.
 V S
4. Vi måtte sove i en stor sovesal, fordi vi ikke havde råd til at bo på hotel.
Fordi vi ikke havde råd til at bo på hotel, **måtte vi sove** i en stor sovesal.
 V- S -V
5. Vi vil hellere bo godt denne gang, selvom det bliver dyrt.
Selvom det bliver dyrt, **vil vi** hellere **bo** godt denne gang.
 V- S -V

ØVELSE 10 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

S + V + A

► Skriv tre sætninger med strukturen subjekt + verbal + adverbial.

Eksempel De kommer i morgen.
S V A

1. Vi svømmer om mandagen.
S V A

2. Han stod i baren.
S V A

3. Hun ringer til dem.
S V A

ØVELSE 11 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

A + V + S

- ▶ Lav sætninger, der begynder med et adverbial.
- ▶ Nogle af sætningerne skal være spørgsmål.

1. Som regel træner jeg hver uge.

A V S

2. Hvordan kommer jeg videre herfra?

A V S

3. Efter skole har jeg aftalt at mødes med min veninde.

A V- S -V

4. Hvor går grænsen?

A V S

5. Hele vinteren sukker vi efter foråret.

A V S

6. I aftes hentede han sine ting.

A V S

7. I aften skal jeg se bold.

A V- S -V

8. Om aftenen burde jeg læse.

A V- S -V

9. Hvorfor må vi ikke komme med i biografen?

A V- S -V

10. Selvfølgelig ringer jeg til hende.

A V S

11. Til sommer må jeg have en ny grill.

A V- S -V

12. Hvornår har du fri?

A V S

ØVELSE 12 • FACIT

S + V + DO

► Indsæt et direkte objekt (DO) i følgende sætninger:

nyheden vinduet opvaskemaskinen chancen sengen fejlen opgaven maden

1. Han greb __chancen.__
2. Hun indrømmede __fejlen.__
3. Han tømmer __opvaskemaskinen.__
4. De ville servere __maden.__
5. Han reder __sengen.__
6. I skal skrive __opgaven.__
7. Vi har hørt __nyheden.__
8. Han havde åbnet __vinduet.__

ØVELSE 13 • FACIT

S + V+ DO

► Kombiner subjekt og verbal med et direkte objekt (DO).

Der er flere rigtige svarmuligheder. Fx "De vil male den brugte bil." eller "Han skriver en anmodning på Facebook."

1. Hun løber	en anmodning på Facebook.
2. De har	nyt tøj.
3. Han skriver	en risiko.
4. Jeg sendte	deres køkken
5. Jeg har købt	mulighed for at låne naboens bil.
6. De vil male	en jobansøgning.
7. Han spiller	den brugte bil.
8. Vi solgte	klaver.

ØVELSE 14 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

S+V+SP

► Indsæt et subjektsprædikat.

Her er nogle eksempler med adjektiver. Adjektivet optræder i seks former:

Adjektivets grundform, 1. grad: høj

Adjektivets komparative form, 2. grad: højere

Adjektivets superlative form, 3. grad: højest

Adjektivets superlative form + e: højeste

Adjektivets e-form: høje

Adjektivets t-form: højt

1.

I bliver dygtige. Adjektivets e-form bruges ved flertal.

S V SP

eller

I bliver dygtigere. Adjektivets 2. grad bruges ved sammenligning. (Dygtigere end før).

S V SP

2.

Arbejdet var langsommeligt. Adjektivets t-form bruges ved substantiver, der er t-ord.

S V SP

3.

Eleverne havde været de sødeste. Adjektivets 3. grad skal have +e i flertal.

S V SP

4.

Det er ærgerligt. Man bruger adjektivets t-form ved 'det'.

S V SP

5.

Udsigten er skøn. Adjektivets grundform ved substantiver, der er n-ord.

S V SP

ØVELSE 15 • FACIT

S+V+SP

- ▶ Find subjektet og subjektspredikativet.
- ▶ Ret følgende kongruensfejl, så der er overensstemmelse mellem subjekt og subjektspredikativet.

Eksempel *interessant*
Martins studie er interessante.
 S V SP

1. De studerende på hans hold er lidt *dovne*.
 S SP

Subjektet er flertal: derfor skal vi bruge adjektivets e-form.

2. Især dem på bagerste række bliver hurtigt *trætte*.
 S SP

Subjektet er flertal: derfor skal vi bruge adjektivets e-form.

3. Men han selv er egentlig ret *flittig*.
 S SP

Subjektet er ental: derfor skal vi bruge adjektivets grund-form.

4. Bogen, som de begyndte på i går, er slet ikke *kedelig*.
 S SP

Kernen i subjektet er et n-ord: derfor skal vi bruge adjektivets grundform.

5. Og emnet, de arbejder med i øjeblikket, er *godt nok*.
 S SP

Kernen i subjektet er et t-ord: derfor skal vi bruge adjektivets t-form.

6. Nu er de snart *færdige* med projektet.
 S SP

Subjektet er flertal: derfor skal vi bruge adjektivets e-form.

7. "Bliver I ikke ^{tilfredse}tilfreds med resultatet?"
S SP

Subjektet er flertal: derfor skal vi bruge adjektivets e-form.

8. De er i virkeligheden endnu ikke så ^{glade}glæd for det, de har lavet.
S SP

Subjektet er flertal: derfor skal vi bruge adjektivets e-form.

ØVELSE 16 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

S+V+IO+DO

► Indsæt et subjekt og et indirekte objekt.

Eksempel ___ giver ___ en kage

Hun giver ham en kage.
S V IO DO

1. ___ Vi ___ giver ___ dem ___ en pakke.
S V IO DO

2. Måske sender ___ jeg ___ ___ hende ___ en sms.
A V S IO DO

3. I går gjorde ___ han ___ ___ ham ___ en tjeneste.
A V S IO DO

4. Da de stod i lufthavnen, ønskede ___ de ___ ___ vennerne ___ god rejse.
UK S V A V S IO DO

5. ___ Du ___ skal selvfølgelig sige ___ din familie ___ sandheden.
S V- A -V IO DO

6. Vil ___ du ___ lære ___ mig ___ at danse hiphop?
V- S -V IO DO

7. For en måned siden fratog ___ politiet ___ ___ dem ___ kørekortet.
A V S IO DO

ØVELSE 17 • FACIT

S+V+DO+OP

► Find subjekt, verbal, direkte objekt og objektsprædikativ i teksten herunder.

Martin elskede at spille musik.

S V DO

Han havde mange instrumenter, og hans venner kaldte ham 'samleren'.

S V DO SK S V DO OP

Han havde lakeret sin bedste guitar gul, men han sagde, at han ville købe en ny.

S V DO OP SK S V UK S V DO

Louise syntes ikke, at de kunne have flere instrumenter i lejligheden.

S V A UK S V DO A

ØVELSE 18 • EKSEMPLER OG KOMMENTARER

Inversion

- ▶ I nogle af de følgende sætninger skal der være inversion, i andre ikke.
- ▶ Gør sætningerne færdige.

1. Hvis du har råd, ____ kan du tage med os på ferie__ .
UK S V V- S -V

LS+V1+S: Når ledsætningen begynder med et andet led end subjektet, skal der være inversion. Her står ledsætningen først, derfor skal der være inversion i hovedsætningen.

2. __Vi havde ikke computere ____, da jeg var barn.
S V UK S V

S+V: Her begynder ledsætningen med subjektet. Ledsætningen kommer til sidst. Så skal der ikke være inversion.

3. Når du får løn, ____ kan du betale pengene tilbage__ .
UK S V V- S -V

LS+V1+S: Når ledsætningen begynder med et andet led end subjektet, skal der være inversion. Her står ledsætningen først, derfor skal der være inversion i hovedsætningen.

4. Hun skal med i biografen i aften, og måske __skal vi også ud og spise__ .
S V SK A V S

HS/helsætning + HS/helsætning: Her er der to ledsætninger. Der skal være inversion i den sidste ledsætning, fordi den begynder med et adverbial.

5. På torsdag ____ kommer de til Danmark__ .
A V S

A+V+S: Ledsætningen begynder med et adverbial. Så skal der være inversion.

6. Jeg tror, ____at jeg bliver hjemme__ .
S V UK S V

S+V: Her begynder ledsætningen med subjektet. Ledsætningen kommer til sidst. Så skal der ikke være inversion.

7. Hvorfor ____ryger du så meget__ ?
 V S

Der skal være inversion ved spørgsmål.

8. Jeg kommer i morgen, ____hvis jeg får tid_ .
 S V UK S V

S+V: Her begynder sætningen med subjektet. Ledsætningen kommer til sidst. Så skal der ikke være inversion.

9. Efter koncerten ____tog vi i byen__ .
 A V S

A+V+S: Hovedsætningen begynder med et adverbial. Så skal der være inversion.

10. Efter han havde været til middag, ____skulle han hjem__ .
 UK S V V S

LS+V1+S: Når sætningen begynder med et andet led end subjektet, skal der være inversion. Her står ledsætningen først, derfor skal der være inversion i hovedsætningen.

ØVELSE 19 • FACIT

Sætningskema

- ▶ Indsæt følgende sætninger i sætningskemaet nedenunder.
- ▶ Du må ikke lave om på ordstillingen i sætningen.

1. Martin og Louise tog ofte på ferie i Spanien.
2. Før rejsen blev Martin og Louise af og til uenige.
3. Louise ville helst tage på stranden hver dag.
4. Martin ville derimod hellere opleve noget kulturelt.
5. I ferien gjorde de derfor begge dele.

Helsætning								
Forfelt	Centralfelt			Slutfelt				
SUBJEKT eller andre foranstillede led	VERBAL Verbum 1	SUBJEKT ved inversion	ADVERBIAL	VERBAL Verbum 2	INDIREKTE OBJEKT	DIREKTE OBJEKT/ SUBJEKTPRÆDIKATIV	OBJEKTS-PRÆDIKATIV	ADVERBIAL Fx tid og sted
Martin og Louise (S)	tog		ofte					på ferie i Spanien
Før rejsen (A)	blev	Martin og Louise	af og til			uenige. (SP)		
Louise (S)	ville		helst	tage				på stranden hver dag.
Martin (S)	ville		derimod hellere	opleve		noget kulturelt. (DO)		
I ferien (A)	gjorde	de	derfor			begge dele. (DO)		

Lidt ekstra om adverbier: Man kan dele adverbierne op i to grupper: Dem, **der kun kan stå centralt i sætningen** og dem, **der både kan stå centralt og i for- eller slutfeltet**.

Eksempler på adverbier, der kun kan stå centralt	Eksempler på adverbier, der både kan stå centralt og i for- eller slutfeltet
Ikke, gerne, sagtens, nemlig, også	Tilfældigvis, desværre, heldigvis, selvfølgelig, pludselig

ØVELSE 20 • FACIT

S+V1+A/A+V1+S+A

► Indsæt adverbialerne centralt i hovedsætningerne herunder.

Eksempel

desværre

Martin er ✓ ude i aften. S+V1+A

tit

1. Naboerne besøger ✓ Martin og Louise. S+V1+A

ofte

2. I det hele taget inviterer Martin og Louise ✓ gæster. A+V1+S+A

også

3. De skal ✓ have gæster på lørdag. S+V1+A+V2

altid

4. Louise bruger ✓ make-up, når de får gæster. S+V1+A

måske

5. Martin går ✓ i bad. S+V1+A

næsten

6. Nogle gange er de mange besøg ✓ for meget for Martin. A+V1+S+A

nok

7. På lørdag tager han ✓ ud at fiske. A+V1+S+A

tilfældigvis

8. Der kommer Louises forældre ✓ forbi. A+V1+S+A

ØVELSE 21 • FACIT

- ▶ Indsæt følgende sætningers led i ledsætningskemaet nedenunder.
- ▶ Hovedsætningen er skrevet.

1. ... , at de hver måned måtte indsætte penge på deres fælles konto.
2. ..., hvis de igen i år ville på ferie i udlandet.
3. ..., selvom det ofte havde været svært.

Helsætning									
Hovedsætning	Ledsætning								
	Konjunk-tionalfelt	Centralfelt			Slutfelt				
	KONJUNK-TION	SUBJEKT	ADVERBIAL	VERBAL verbum 1	VERBAL verbum 2	INDIREKTE OBJEKT	DIREKTE OBJEKT/ SUBJEKTS- PRÆDIKATIV	OBJEKTS- PRÆDIKATIV	ADVERBIAL Sted Tid andre Præp. forbind.
Martin og Louise vidste,	at	de	hver måned	måtte	indsætte		penge (DO)		på deres fælles konto
Det var nødvendigt,	hvis	de	igen i år	ville					på ferie i udlandet
De havde sparet meget op,	selvom	det	ofte	havde	været		svært (SP)		

ØVELSE 22 • FACIT

HS+UK+S+A+V

► Indsæt adverbialt centralt i ledsætningen.

Eksempel

desværre

Louise kan ikke komme på arbejde, fordi hun ✓ har problemer med knæet.

1. Louise fortæller lægen, at hun ✓ ^{tit} har ondt i knæet.
2. Lægerne siger, at Louise ✓ ^{snart} skal opereres.
3. Martin kan godt forstå, hvorfor Louise ✓ ^{altid} er nervøs for at gå til lægen.
4. Hun siger, at hun ✓ ^{aldrig} kan lide at være på hospitalet.
5. Hun tror, at hun ✓ ^{måske} skal udskrives nogle dage efter operationen.

ØVELSE 23 • EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

HS+K+S+A+V

► Gør sætningerne færdige. Indsæt adverbialt centralt i ledsætningen.

Eksempel

LS ofte
Han fortalte dem, at han ✓ tog på ferie i Spanien.

1. Martin ved ikke, om Louise ✓ har lyst til at rejse til Spanien.
stadigvæk
2. Louise tror, at Martin ✓ har bestemt, hvor de skal hen.
allerede
3. Hun spekulerer over, hvorfor Martin ✓ skal bestemme den slags ting.
altid
4. Louise siger til ham, at hun ✓ har hørt om et super hyggeligt sted i Italien med en god strand.
lige
5. Selvom Louise ✓ har lyst til det, kører Martin næsten altid på ferie i bil.
sjældent
6. Hvis han ✓ vil køre i bil i år, bliver Louise sur på Martin.
også

ØVELSE 24

Her er nogle sætninger, hvor forskellige led står i en forkert rækkefølge.

- ▶ Klip kasserne ud og sæt leddene rigtigt sammen til sætninger.
Der kan være flere rigtige svar.

har	boet	louise og martin	i byen	i nogle år															
louise	somme tider	ønsker	i hus	at flytte															
men	martin	fra københavnen	kunne	flytte	aldrig	hvor	fuld af	liv	gaden	er									
København	med et rigt kulturliv	er	en by																
har	når	tid	de	ofte	de	til koncerter	i biografen	eller	i teatret	går									
i byen	Martin	optrådt	på små spillesteder	har	med sit band	tit													
hver måned	han	Louise	giver	en middag	på restaurant														
af og til	hun	nyt tøj	ham	forærer	til gengæld	som	købt	har	hun										
hun	tøjet	desværre	ofte	har	købt	alt for småt													
shopper	hun	med	en veninde	for	elsker	hun	nyt tøj												

ØVELSE 24 • EKSEMPLER OG KOMMENTARER

Ordstillingsøvelse i sætninger

Her er nogle sætninger, hvor forskellige led står i en forkert rækkefølge.

► Find sætningsleddene og find den korrekte ordstilling. Der er flere svarmuligheder.

►

1. Har boet Louise og Martin i byen i nogle år.

Martin og Louise har boet i byen i nogle år. Eller I nogle år har Martin og Louise boet i byen.

S V A A A V- S -V A

2. Louise somme tider ønsker i hus at flytte.

Louise ønsker somme tider at flytte i hus. Eller Somme tider ønsker Louise at flytte i hus.

S V A DO A V S DO

3. Men Martin fra København kunne flytte aldrig, hvor fuld af liv gaden er.

Men Martin kunne aldrig flytte fra København, hvor gaden er fuld af liv.

SK S V- A -V A A S V SP

4. København med et rigt kulturliv er en by.

København er en by med et rigt kulturliv.

S V SP

5. Har når tid de, ofte de til koncerter, i biografen eller i teateret går.

Når de har tid, går de ofte til koncerter, i biografen eller i teateret.

UK S V DO V S A A A SK A

6. I byen Martin optrådt på små spillesteder har med sit band tit.

Martin har tit optrådt med sit band på små spillesteder i byen.

S V- A -V A A A

7. Hver måned han Louise giver en middag på restaurant.

Hver måned giver han Louise en middag på restaurant. Eller

A V S IO DO A

Han giver Louise en middag på restaurant hver måned.

S V IO DO A A

8. Af og til hun nyt tøj ham forærer til gengæld, som har købt hun.

Til gengæld forærer hun ham af og til nyt tøj, som hun har købt.

A V S IO A DO DO S V

Eller Hun forærer ham til gengæld af og til nyt tøj, som hun har købt.

S V IO A A DO DO S V

9. Hun tøjet desværre ofte har købt alt for småt

Desværre har hun ofte købt tøjet alt for småt. Eller Hun har desværre ofte købt tøjet alt for småt.

A V- S A -V DO OP S V- A A -V DO OP

10. Shopper hun med en veninde, for elsker hun nyt tøj.

Hun shopper med en veninde, for hun elsker nyt tøj.

S V A SK S V DO

ØVELSE 27 • FACIT

Punktum

- ▶ Find verbal og derefter subjekt i følgende tekst.
- ▶ Sæt punktum. Ret begyndelsesbogstav til stort. Der mangler 10 punktummer.

Byttehjørner

Flere og flere ejendomme i København etablerer et byttehjørne.

Her kan beboerne aflevere og hente brugbare ting, der ellers ville blive smidt ud. For eksempel kan lysestager, møbler, gamle dukker og tøj stadig have værdi. Et byttehjørne i gården eller ejendommen betyder, at flere ting bliver genbrugt og dermed får en længere levetid. Det er både godt for miljøet og pengepungen. Nogle få hylder i gården eller et helt rum kan fungere som byttehjørne.

Ejendommens beboere kan aflevere brugte ting og gratis hente andres ting. Andre kan jo stadig få glæde af gamle ting, som stadig er brugbare. I ejendommen kan én eller flere have ansvaret for at holde orden i byttehjørnet og sørge for, at byttehjørnet er pænt og ryddeligt. Hvis man er interesseret i at starte et byttehjørne, kan man kontakte Affaldsområdet i Center for Miljø på miljoe@tmf.kk.dk, hvor man kan få gode råd og vejledning.

Redigeret tekst fra: www.kk.dk/da/borger/bolig/affald/indretning-med-plads-til-affald/byttehjoernet

ØVELSE 28 • FACIT

Punktum, komma og andre tegn

- ▶ Find verbal og derefter subjekt i følgende tekst.
- ▶ Sæt komma, punktum eller spørgsmålstegn i teksten.
- ▶ Ret begyndelsesbogstav til stort.

Lån ting til hinanden

I fremtiden vil flere af os låne ting af hinanden i stedet for at skulle eje alting selv. Det mener miljøministeren. Derfor har hun blandt andet givet en pose penge til gode idéer og projekter fra danskere, der sætter gang i miljøprojekter. De nye projekter er med til at skabe job. Hvilke slags projekter kan man få penge til? Pengene skal bruges til at støtte nye ideer som fx byttemarkeder, grønne taghaver, vild natur i byerne og værktøjsbiblioteker. Den slags ideer vil miljøministeren gerne hjælpe i gang. I fremtiden vil flere af os låne og leje os frem i stedet for, at vi alle absolut skal eje samtlige typer haveredskaber eller et skab fyldt med balkjoler. Regeringen vil give 16 millioner kroner til almindelige borgeres lokale projekter. Desuden har regeringen afsat 65 millioner til virksomheder, der vil starte grønne initiativer. Vores affald indeholder masser af værdifulde ressourcer, og dem skal vi udnytte bedre.

Redigeret tekst fra: <http://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/danskpolitik/article1902410.ece>